

ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА
КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО
ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладач	Ляшенко О.А.
Навчальна дисципліна	Сімейне консультування
Офіційна назва освітньої програми	«Практична психологія»,
Рівень вищої освіти	перший бакалаврський
Галузь знань	05 «Соціальні і поведінкові науки»
Спеціальність	053 «Психологія»
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	3
Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова)	Вибіркова
Мета вивчення дисципліни	<p>У рамках курсу здобувачі вищої освіти будуть вивчати теоретико - методологічні основи сімейного консультування, питання психології сімейної взаємодії, практичні аспекти застосування закономірностей психології та консультування сім'ї в психологічній практиці.</p> <p>Курс «Сімейне консультування» є важливою складовою частиною циклу дисциплін професійної та практичної підготовки, який складено відповідно до освітньо - професійної програми підготовки спеціалістів спеціальності «Психологія» ознайомити студентів з теоретичними засадами сімейної консультування, розкрити основні етапи, психологічні механізми сімейного консультування, закономірності їх формування та прояву; сформувати у студентів практичні вміння та навички,</p>

	психологічну готовність до практичної роботи з завданнями в галузі сімейного консультування
Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності	<p>Загальні компетентності</p> <p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>Спеціальні (фахові, предметні) компетентності</p> <p>СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.</p> <p>СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.</p> <p>СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.</p> <p>СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.</p> <p>СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.</p> <p>СК14. Здатність виявляти та аналізувати роль психологічних чинників у виникненні та розвитку особистісних та групових особливостей.</p>
ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ	
Змістовий модуль 1.	
Тема 1. Психологія сім'ї (1 ч)	
Психологія сімейних відносин. Сім'я як соціально-психологічний феномен. Формування подружньої пари. Фактори сімейного благополуччя	
Тема 2. Психологія сім'ї (2 ч)	
Подружні конфлікти. Розлучення як соціально-психологічний феномен. Сім'я і її вплив на формування особистості дитини.	
Тема 3. Психологічна допомога родині (1 ч).	
Основні напрямки й форми практичного психолога з родиною. Психологічна діагностика сім'ї та родинних стосунків. Загальна схема та методи сімейної психодіагностики.	
Тема 4. Психологічна допомога родині (1 ч).	
Психологічне консультування сімей. Психокорекція родинних стосунків. Поняття про сімейну психотерапію.	
Тема 5. Сімейне консультування (1 ч.)	
Специфіка сімейного консультування. Основні стадії процесу консультування. Теоретичні моделі сімейного консультування. Консультування у ситуації розлучення.	
Тема 6. Сімейне консультування (2 ч.)	
Консультування сім'ї з приводу складностей у взаєминах з дітьми. Консультування сім'ї з приводу соціальних і психічних відхилень у дітей. Консультування сім'ї з приводу складностей у взаєминах з дітьми. Консультування сім'ї з приводу приниження гідності дитини, з суїцидальними та летальними тенденціями. Консультування сім'ї з приводу психодинамічної неконгруентності особистості. Методики корекції дитячо-батьківських сімейних взаємин.	
Тема 7. Консультування одного з подружжя.	

Активна дружина – пасивний чоловік. Надмірна залежність одного з партнерів від своїх батьків. Консультування з приводу проблем, пов'язаних із соматичною або фізичною хворобою партнера. Підозра щодо хвороби партнера. Труднощі у відносинах з партнером. Соматично хворий партнер чи родич.

Тема 8. Переживання розлучення з партнером

Пошук причин зради або охолодження у сімейних стосунках. Як повернути партнера. Труднощі пробачення. Підозри у зраді. Реорганізація життя та відносин з партнером. Уявлення про «єдине» кохання у житті. Консультування «винуватця розриву». Вибір між партнерами. Консультування партнерів, які розлучаються.

<p>Програмні результати навчання</p>	<p>ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.</p> <p>ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.</p> <p>ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.</p> <p>ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.</p> <p>ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p>
---	--

<p>Форми поточного та підсумкового контролю</p>	<p>При проведенні поточного контролю використовуються наступні форми: перевірка конспекту лекцій, опитування, оцінювання виступів студентів та їхньої участі у дискусії.</p> <p>Формою підсумкового контролю є залік, що включає в себе теоретичні та практичні завдання.</p>
--	---

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамен).

Підсумкові бали = Загальна кількість балів перед підсумковим контролем + Кількість балів за підсумковий контроль

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90 - 100	Відмінно (зараховано)	A	«Відмінно» - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з

			освоєним матеріалом сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
80 – 89	Добре (зараховано)	B	« Дуже добре » - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома – трьома незначними помилками.
75 – 79		C	« Добре » - теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками, або з однією – двома значними помилками.
65 – 74	Задовільно (зараховано)	D	« Задовільно » - теоретичний зміст курсу освоєний не повністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками.
60 – 64		E	« Достатньо » - теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінена числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімум критеріїв оцінки.
21 – 59	Незадовільно (не зараховано)	FX	« Умовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана, або якість їхнього виконання оцінена числом балів, близьким до мінімального, при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки.
1 – 20		F	« Безумовно незадовільно » - теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Алешина Ю. Е., Гозман Л. Я., Дубовская Е. М. Социально-психологические методы исследования супружеских отношений: Спецпрактикум по социальной психологии. — М.: Изд-во МГУ, 1987.
2. Андреева А. А. Психология современной семьи: Монография. — СПб.: Речь, 2005.
3. Берн Э. Игры, в которые играют люди. Люди, которые играют в игры. — М.: Прогресс, 1988.
4. Браун Дж. Теория и практика семейной психотерапии / Дж. Браун, Д. Кристенсен. — СПб.: Питер, 2001.
5. Варга А. Я. Системная семейная психотерапия. Краткий лекционный курс. — СПб.: Речь, 2001.
6. Варга А. Я., Столин В. В. Тест-опросник родительского отношения // Практикум по психодиагностике. — М.: Изд-во МГУ, 1988.
7. Кісарчук З. Г., Ермусевич О. І. Психологічна допомога сім'ї: Навч. посіб.: У 3 кн. — К.: Главник, 2006.
8. Маданес Клу. Структурная семейная психотерапия. — М.: Класс, 1999.
9. Максимова н. Ю. Основи психології девіантної поведінки: Підручник. — К.: Вид.-поліграф. центр “Київський університет”, 2008.
10. Максимова н. Ю., Мілютіна К. Л. Соціально-психологічні аспекти проблеми насильства. — К.: ВПОЛ, 2003.
11. Максимован. Ю., Мілютіна К. Л. Як порозумітися зі своїми дітьми (Конфліктологія для батьків): Метод. розробки. — К., 2004.
12. Сатир В. Как строить себя и свою семью: Пер. с англ. — М.: Педагогика-Пресс, 1992.
13. Сатир В. Психотерапия семьи: Пер. с англ. — СПб.: Речь, 2000.
14. Собчик Л. Н. Еще раз про любовь. Диагностика психологической совместимости. — СПб.: Речь, 2002.
15. Соколова Е. Т. Модификация теста Роршаха для диагностики нарушений семейного общения // Вопросы психологии. — 1985. — № 7.
16. Старшенбаум Г. В. Сексуальная и семейная психотерапия. — М.: Изд-во Высш. шк. психологии, 2003.
17. Торохтий В. С. Основы психолого-педагогического обеспечения социальной работы с семьей: В 2 ч. — М.: МГСУ, 2000.
18. Трубавіна І. М. Програма “Соціальний супровід неблагополучної сім'ї” // Комплексні програми центрів ССМ. — К.: УДЦССА, 2001.
19. Фримен Д. Техники семейной психотерапии. — СПб.: Питер, 2001. — (Сер. “Практикум по психотерапии”).

Додаткова:

1. Эйдемиллер Э. Г., Юстицкий В. В. Семейная психотерапия. — Л.: Медицина, 1990.
2. Эйдемиллер Э. Г., Юстицкис В. В. Психология и психотерапия семьи. — СПб.: Питер, 1999
3. Андреева Т. В. Семейная психология: Учеб. пособие. - СПб.: Речь, 2004. - 244 с.
4. Лютак О.З. Навчально-методичний посібник «Практика індивідуального консультування в сфері сім'ї» для студентів вищих навчальних закладів спеціальності «Психологія». — Івано-Франківськ: пп. Кузів, 2007. — 80 с
5. Фромм Э. Искусство любви. Минск: ТПЦ Полифакт, 1990. 80 с.

